HEEL MOEILIJK KAN HET NIET ZIJN

LEZEN DOE JE ALS JE HET LEUK VINDT. MAAR ALS JE ECHT WILT LEREN LEZEN, MOET JE METERS MAKEN. IN DIT ARTIKEL BESPREKEN WE DE AANPAK VOOR LEESBEVORDERING VAN VERSCHILLENDE PO-SCHOLEN IN NEDERLAND. ONDERAAN HET ARTIKEL VIND JE NOG EEN LEUKE TIP OM ZELF MEER KENNIS TE KRIJGEN OVER HET AANBOD BINNEN JEUGDLITERATUUR. HET LEZEN VAN DIT ARTIKEL IS JE LEESTIJD WAARD.

BY ANNABELLE HOOGAKKER

'Als je als kind pech hebt, is er op jouw school geen bibliotheek en is de dichtstbijzijnde bibliotheek vijf kilometer verder. Als je dan nog meer pech hebt, moet je daar in je eentje naar toe omdat je ouders geen zin of tijd hebben om met je mee te gaan. En als je dan echt héél veel pech hebt, moet je ook nog van je eigen zakgeld 32 euro per jaar betalen.' (Sikkel, 2021).

Lezen is echt mijn ding. Vanaf jongs af aan heb ik boeken om mij heen gehad en als je mij echt gelukkig wilt maken, drop je mij in een heerlijke boekwinkel. Vooral kinderboeken trekken mijn aandacht. Het is niet voor niks dat ik aan het overwegen ben om de studie jeugdliteratuur te volgen. Een tijdje geleden trok een artikel van de Volkskrant mijn aandacht. Het luidt als volgt: 'Als je kinderen wil laten lezen, moet elke school een bibliotheek krijgen' (Sikkel, 2021).

Ik kan mij goed herinneren dat ik samen met mijn moeder iedere woensdag naar de bibliotheek ging om boeken uit te zoeken voor de rest van de week. Vaak had ik zoveel boeken dat de stapel voor de week daarna al snel samengesteld was. Toen ik de cijfers las in het artikel van de Volkskrant (2021), voelde ik mij lichtelijk verdrietig. In de jaren negentig van de vorige eeuw lag het aantal zelfstandige bibliotheken in Nederland boven de 600. In 2019 ligt dit aantal op 145, zo bevestigt ook bibliotheekstatistiek 2019, Den Haag (1).

1) Burgt, A. van de & Hoek, S. van de (2020). Bibliotheekstatistiek 2019. Den Haag: KB.

Gelukkig zijn er scholen die werken aan de leesbevordering door leesplezier te motiveren. In een onderzoek van DUO genaamd 'leesbevordering basisonderwijs' worden voorbeelden gegeven. Zo heeft Basisschool Anton van Duinkerken in Bergen op Zoom een bibliotheek gevestigd in een van de lokalen. De school kent een grote populatie leerlingen met een migratieachtergrond. Leerkracht Tineke de Jong en leescoördinator Linda Segers vertellen erover:
'De bibliotheek zit helemaal in de binnenstad en is daarmee niet zo toegankelijk. Lang niet alle kinderen van deze school komen daar regelmatig. We hebben hier een groot aantal leerlingen met een migratieachtergrond. Voor hen is het lenen van boeken en het lezen ervan niet altijd vanzelfsprekend. Onze bibliotheek is daarom altijd open. Daar wordt veel gebruik van gemaakt'.

Ze vertellen dat ze 'leesbeleving' hebben ingevoerd in het programma. Dit kan van alles zijn: een leeskring, een praatje over een boek, voorlezen door leerlingen. Ook doet de school fanatiek mee aan de nationale voorleesdagen en de nationale voorleeswedstrijd. En uiteraard ook met de kinderenboekenweek. Regelmatig bekijkt de school of ze de gestelde doelen behalen. Uit eigen onderzoek blijkt dat het leesplezier flink is gestegen en de leerlingen zijn tevreden over de bibliotheek op school (de Jonge & Segers, 2019, geciteerd in DUO, 2019, p.29).

In het onderzoek van DUO (2019) wordt ook KBS De Brakken besproken. Zij hebben de technisch lezen-methode losgelaten en de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in de bibliotheek op school.
'Leerlingen lezen nu wat ze zelf leuk vinden en de resultaten zijn verbeterd,' vertellen leerkracht van groep 8 Arie Oprins, leescoördinator Carola Broeders en leescoördinator technisch lezen Eva Sprangers (Oprins, Broeders & Sprangers, 2019, geciteerd in DUO, 2019, p.32).

De school heeft een mooie bibliotheek in de hal waar de leerlingen een keer per week de tijd krijgen om boeken te zoeken. De boeken worden aangevuld door de regionale bibliotheek waar de leerlingen ook geregistreerd staan. Twee jaar geleden ontdekten we dat de leesresultaten achterbleven en zijn we van onze technische leesmethode afgestapt, vertelt het drietal in het interview. De school werkt met de visie: 'Lezen doe je als je het leuk vindt, maar echt goed leren lezen is vooral een kwestie van meters maken.' Daarom hebben de leerlingen vier keer per week een vrij lezen-moment van een half uur in het rooster. Je mag kiezen waar je wilt gaan lezen en wat je wilt gaan lezen. 'Die twee uur per week vragen best wat van de onderwijstijd, maar het betaalt zich terug in resultaten'.

Na het lezen van deze stukken, voelde ik me een stuk beter. Het kan dus weldegelijk geregeld worden dat kinderen meer in aanraking komen met lezen. Sikkel slaat de spijker op zijn kop door haar afsluitende zin: 'Maar of een kind toegang heeft tot veel boeken, is niet iets wat je van geluk moet laten afhangen. Dat moet je gewoon centraal regelen en centraal financieren. Heel moeilijk kan dat niet zijn'.

APA:
Burgt, A. van de & Hoek, S. van de (2020). Bibliotheekstatistiek 2019. Den Haag: KB.

DUO Onderwijsonderzoek & Advies (2019). Leesbevordering basisonderwijs 2019. Stand van zaken. Amsterdam: Stichting Lezen.

Sikkel, M. (2021) Als je kinderen wilt laten lezen, moet elke school een bibliotheek krijgen. De Volkskrant. Geraadpleegd op 11 mei 2021, van https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/als-je-kinderen-wil-laten-lezen-moet-elke-school-een-bibliotheek-krijgen~bf51ce08/?fbclid=IwAR0ypeRfDp7lEkZIyHeiAgEwcsBzj898sU-BdipDufueTWxd8vkvHSSuJYQ

BOEKENTIPS
PARELS

In elke aflevering van De Grote Vriendelijke Podcast wordt aan de gast gevraagd een Grote Vriendelijke Parel mee te nemen. Een kinderboek dat voor hem of haar veel betekent of dat hij/zij onze luisteraars wil aanraden. Op deze pagina verzamelen we alle Parels in een overzicht. In de hier ontbrekende afleveringen is geen Parel genoemd. Hieronder de drie recente parels.

Fietsen

Twintig jaar na zijn overlijden werd dit boek van Gregie De Maeyer heruitgegeven in een vormgeving van zijn zoon Peer De Maeyer.

Het is een bundeling van drie Vlaamse klassiekers: 'Fietsen', 'In de put' en 'Mama?'. Marita de Sterck zet deze Parel op de plank, omdat Gregie De Maeyer geldt als een vernieuwer in de Vlaamse jeugdliteratuur en de verhalen nog steeds 'werken'.

De verwonderlingen

Een vuistdikke pil waarvan de eerste 400 bladzijden bestaan uit zwart-wittekeningen, waarna het verhaal wordt overgenomen door tekst.

Volgens Benny Lindelauf is 'De Wonderlingen' van Brian Selznick (vert. Aleid van Eekelen-Benders, Lannoo 10+) een boek dat je gelezen moet hebben.

De Kleine Nicolaas

Erna Sassen is de eerste die voor de tweede keer een Parel op onze virtuele plank zet.

In aflevering 5 koos Erna Sassen voor 'Voor jou tien anderen' van Mirjam Oldenhave, nu voegt ze 'De kleine Nicolaas' van Goscinny & Sempé (o.a. Atlas 8+) toe, het liefst in de vertaling van Carla van Splunteren. De boeken zijn alleen nog tweedehands verkrijgbaar.

De Grote Vriendelijke Podcast (2018). De parels. Geraadpleegd op 1 juni 2021via https://degrotevriendelijkepodcast.podbean.com/p/de-parels/

DE GROTE VRIENDELIJKE PODCAST

Ik kan me goed voorstellen dat niet alle leerkrachten op de hoogte zijn van de nieuwste boeken of dat het moeilijk is om tussen al het aanbod de juiste boeken aan te schaffen. Ben je zelf nieuwsgierig naar jeugdliteratuur of wil je graag up to date blijven over de ontwikkelingen binnen de jeugdliteratuur?

Ik introduceer: De Grote Vriendelijke Podcast!

De Grote Vriendelijke Podcast (De GVP) is de eerste Nederlandse podcast over jeugdliteratuur. Het initiatief van kinderboekrecensenten Jaap Friso (JaapLeest.nl) en Bas Maliepaard (Trouw) werd gelanceerd in september 2018. Vanaf 2019 is de podcast een productie van De Grote Vriendelijke Stichting. Doel van de onafhankelijke podcast is ouders, leerkrachten, mensen uit het boekenvak en andere kinderboekenliefhebbers maandelijks te informeren over en te enthousiasmeren voor de jeugdliteratuur. Jaap en Bas bespreken in elke uitzending een aantal recente boeken of opvallende zaken uit de wereld van het kinderboek en interviewen aansluitend een schrijver, illustrator, vertaler, uitgever of een ander boekenmens.

De afleveringen duren ongeveer een uur. Je hoeft ze natuurlijk niet in een keer te luisteren. Onderweg naar je werk of tijdens een ontspannen wandeling voor de nodige vitamine D kunnen de kinderboeken het oor strelen.

Ik merkte dat ik zelf enthousiast werd van de podcast en de boeken steeds vaker zelf ging lezen. Het helpt mij om meer kennis te krijgen over de bestaande boeken waardoor ik boeken makkelijker kan koppelen aan de juiste leerling. Dit zorgt dan weer voor een extra motivatie bij de leerlingen om te lezen.

Ben je nieuwsgierig geworden? Bekijk dan eens de website of luister de podcast via Spotify!
http://www.degrotevriendelijkepodcast.nl/